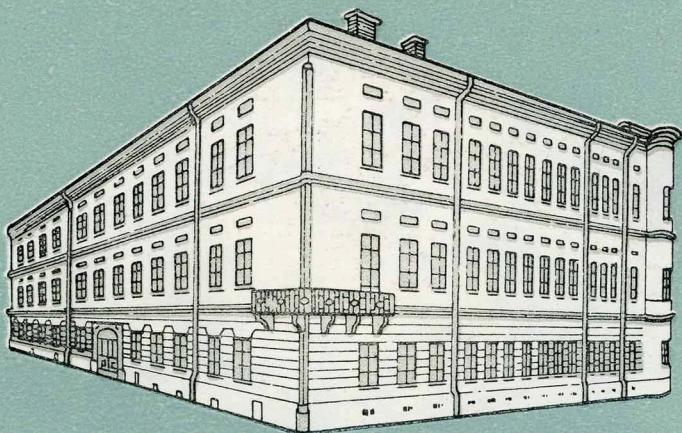

ACTA MVSEI NAPOCENSIS

XXIV — XXV

1987 — 1988

ACTA
MVSEI NAPOCENSIS
XXIV—XXV

1987 — 1988

CLUJ-NAPOCA, 1992

COLEGIUL DE REDACȚIE:

Dorin Alicu; Radu Ardevan; Gheorghe I. Bodea; Nicolae Cordoș (redactor responsabil); Eugenia Glodariu; Ioan Glodariu; Gheorghe Lazarovici; Ștefan Matei; Ioan Mitrofan; Francisc Păp; Constantin Pop (secretar de redacție)

FONDATOR: Acad. CONSTANTIN DAICOVICIU

ACTA MVSEI NAPOCENSIS

Publicația Muzeului de istorie
al Transilvaniei.

Orice corespondență se va adresa:
Muzeul de istorie al Transilvaniei,
3400 Cluj, str. C. Daicoviciu nr. 2.
Tel. 11.86.77

ACTA MVSEI NAPOCENSIS

Publication du Musée d'Histoire de
la Transylvanie.

Toute correspondance sera envoyée à
l'adresse:
Musée d'Histoire de la Transylvanie,
3400 Cluj, str. C. Daicoviciu nr. 2, Rou-
manie. Tel. 11.86.77

In atenția autorilor

Acceptăm articolele trimise de dv. spre publicare în Acta Musei Napocensis cu respectarea următoarelor norme de redactare:

1. Articolul, dactilografiat în două exemplare, conform cerințelor tipografice (o pagină = cca. 31 rinduri, fiecare cu cca. 64 semne grafice), nu va depăși 30 de pagini.

2. Articolul va fi structurat după cum urmează: textul, urmat de numele autorului (fără a se menționa gradul didactic sau științific); pe file separate: anexa (dacă este cazul), notele, lista ilustrațiilor (dacă este cazul), rezumatul într-o limbă de circulație internațională.

3. Cifra notei va fi urmată de textul notei *dactilografiat cu o jumătate de rind mai jos*.

4. Referințe bibliografice:

a) cărți: autorul, titlul (subliniat), locul apariției, anul apariției, pagina (nottată: p.).

Ex.:

⁴¹ I. I. Russu, *Die Sprache der Thrako-Daker*, București, 1969, p. 119.

b) articole apărute în periodice: autorul, titlul articolului (subliniat), „în“, titlul periodicalului, nr. (anul, vol., fasc. etc.), pagina.

Ex.:

⁴² Fr. Müller, *Römerspuren im Osten Siebenbürgens*, în MCC, IV, 1859, p. 164.

c) cărți sau articole menționate în nota imediat următoare primei mențiuni: *Idem* (pentru același autor, aceeași lucrare, pagini diferite);

Ibidem (pentru același autor, aceeași lucrare, aceeași pagină).

d) cărți sau articole reluate după alte referiri ce se intercalează:

Autorul, *op. cit.*, p. ...

e) Referirile la fonduri arhivale sau de bibliotecă nu se subliniază.

f) Vor fi utilizate prescurtările bibliografice cuprinse în lista de la sfîrșitul fiecărui volum al anuarului nostru.

5. Pe fila separată cuprinzind lista ilustrațiilor se vor numerota în ordine figurile, planșele, graficele, hărțile etc. utilizate ca ilustrație a articolului, de preferință cu textul succint care să arate conținutul fiecărei ilustrații. Numerotarea din listă va corespunde strict aceleia din cuprinsul articolului.

COMITETUL DE REDACȚIE

O precizare

Prezentul volum fiind pregătit pentru tipar încă la sfârșitul anului 1988 și începând anul 1989, dar neputind apărea din diverse motive (decesul sau pensioarea unora din membrii activi ai comitetului de redacție, lipsa mijloacelor financiare, prioritatea acordată tipăririi altor publicații), ajunge abia acum să vadă lumina tiparului. Astfel se explică prezența unor denumiri vechi (de străzi, piele ș.a.), cit și, pe alocuri, a unei terminologii, maniere de tratare, pe care le considerăm azi perimate.

1992.

Comitetul de redacție

CUPRINS

SOMMAIRE — СОДЕРЖАНИЕ — INHALT — CONTENTS

STUDII

GHEORGHE LAZAROVICI, Sincronismele Vinča A — Starčevo-Criş	17
<i>Les synchronismes Vinča A — Starčevo-Criş</i>	28
VLADIMIR DUMITRESCU, Plastica neolitică din aşezarea de la Rast (jud. Dolj)	29
<i>La plastique néolithique de l'établissement de Rast</i> (dép. Dolj)	48
EUGEN CHIRILĂ — EUGEN IAROSLAVSCHI, Tezaurul monetar de la Bobaia, sec. II — I i.e.n.	69
<i>The coin hoard of Bobaia (2nd—1st century B.C.)</i>	86
FLOREA COSTEA, Aşezarea dacică de la Copăcel (com. Hîrseni, jud. Braşov)	97
<i>L'habitation dace de Copăcel, dép. Braşov</i>	109
FLORIN STĂNESCU, Absida centrală a marelui sanctuar rotund de la Sarmizegetusa Regia: considerații astronomico-matematice	119
<i>Die mittlere Apsis des grossen runden Heiligtums in Sarmizegetusa Regia; astronomisch-mathematische Betrachtungen</i>	139
IOANA BOGDAN CĂTĂNICIU, Ptolemeu și provincia Dacia	145
<i>Ptolémée et la province Dacia</i>	159
IOAN PISO, Prosopographia coloniae Dacicae Sarmizegetusae (I)	163
ISTVÁN FERENGZI, Contribuții la problema cunoașterii sistemului de apărare roman de pe cursul Someșului	171
<i>Beiträge zum Problem des römischen Wehrsystems am Someșal.</i>	187
ANDREI BODOR, Contribuții la istoria orașului Napoca pe baza monumentelor sale sculpturale în piatră (II)	193
<i>Contributions à l'histoire de la cité Napoca sur la base de ses monuments sculpturaux en pierre (II)</i>	221
CORIOLAN OPREANU, Semnificația socio-demografică și politică a amfiteatrului de la Ulpia Traiana Sarmizegetusa	223
<i>The socio-demographical and political meaning of the amphitheatre at Ulpia Traiana Sarmizegetusa</i>	224

DOINA BENEÀ — ADRIAN BEJAN, Viaþa rurală în sud-vestul Daciei în secolele II—IV (I)	247
<i>Ländliches Siedlungswesen im Süd-Westen Dakiens in den II—IV. Jhd. (I)</i>	260
ADRIAN ANDREI RUSU, Miscellanea Hatzegiana (Informaþii și reinterpretări privitoare la istoria Țării Haþegului în evul mediu) (II)	261
<i>Miscellanea Hatzegiana (Informations et réinterprétations concernant l'histoire du Pays de Haþeg au Moyen-Âge) (II)</i>	276
IOAN CIUPEA, Observaþii asupra toponimiei și antroponimiei Țării Făgăraþului (I)	277
<i>Observations au sujet de la toponymie et de l'anthroponymie du Pays de Făgăraþ (I)</i>	299
TOADER NICOARĂ, Cutremure de pămînt și mentalităþi colective în zorii epocii moderne din România (1680—1830)	301
<i>Tremblements de terre et mentalités collectives à l'aube de l'époque moderne en Roumanie (1680—1830)</i>	311
MARIA TEODOR, Un istoric al Reformei: Andrei Șaguna	315
<i>A Historian of the Reformation: Andrei Șaguna</i>	323
LIVIU BOTEZAN, Activitatea politică a lui Timotei Cipariu între 1861—1865	325
<i>Timotei Ciparius politische Tätigkeit zwischen 1861—1865</i>	337
IOAN MUNTEANU, Miþcarea naþională din Banat în anul 1869 și semnificaþia sa politică	339
<i>Le mouvement national de Banat en 1869 et sa signification politique</i>	350
TOADER IONESCU, Probleme ale dezvoltării economiei Transilvaniei în viziunea unor intelectuali români (1850—1900)	353
<i>Quelques problèmes du développement de l'économie de Transylvanie, en vision de certains intellectuels roumains (1850—1900)</i>	366
GEORGETA TUDORAN, Naþional și internaþional în miþcarea muncitorească din România la începutul secolului al XX-lea	367
<i>National et international dans le mouvement ouvrier de Roumanie au commencement du 20e siècle</i>	382
PETRE TURLEA, Cu privire la rolul lui Nicolae Iorga în întemeierea Universităþii românești din Cluj. Pagini de corespondenþă	383
<i>Contributions concernant le rôle de Nicolae Iorga dans la fondation de l'Université roumaine de Cluj. Correspondance</i>	402
IOAN SILVIU NISTOR, În temeierea Școlii de conductori tehnici electromecanici din Cluj și organizarea procesului instrucþiv-educativ (1919—1929)	403
<i>La fondation de l'École de conducteurs techniques électromécaniciens de Cluj et l'organisation du processus instructif-éducatif (1919—1929)</i>	416

GHEORGHE I. BODEA, Date noi despre Uniunea Tineretului Muncitor din Ardeal și Banat. 1921—1923 (IV)	417
[<i>Nouvelles données au sujet de l'Union de la Jeunesse Ouvrière de Transylvanie et Banat. 1921—1923 (IV)</i>]	
GHEORGHE TUTUI, Confruntări politico-diplomatice la Conferința de pace de la Paris din 1946	437
[<i>Confrontations politiques-diplomatiques à la Conférence de paix à Paris, 1946</i>	
	456

NOTE ȘI DISCUȚII

MIRON CIHO, Figurine funerare egiptene antice din muzeele transilvănenе	459
<i>Ancient egyptian funerary statuettes from the museums of Transylvania</i>	
ZOIA KALMAR-MAXIM, Materiale neo-eneolitice intrate în colecția Muzeului de istorie al Transilvaniei (III)	465
<i>Matériaux néo-énolithiques entrés dans la collection du Musée d'Histoire de la Transylvanie (III)</i>	
IOAN EMÖDI, Ceramica ornamentată cu șnur din peșterile Igrija și Izbindiș (jud. Bihor)	485
<i>Die Schnurkeramik aus den Höhlen von Igrija und Izbindiș (Bezirk Bihor)</i>	
EUGEN D. PĂDUREANU, Noi așezări din epoca bronzului în județul Arad	507
<i>Nouveaux habitats de l'époque de bronze dans le dép. Arad</i>	
AUREL BULBUC, Noi descoperiri arheologice de suprafață în hotarul comunei Iclod (III)	529
<i>Nouvelles découvertes archéologiques de surface à Iclod (III)</i>	
I. GLODARIU, Opinii privitoare la stratificarea societății dacice (sec. I î.e.n. — I e.n.)	537
<i>Opinions concernant la stratification de la société dace (1er s. av.n.è. — 1er s. de n.è.)</i>	
NICOLAE GUDEA, Despre ceramica glazurată pannonică (sec. IV e.n.)	545
<i>Pannonian late roman glazed pottery</i>	
CONSTANTIN POP, Cîteva piese sculpturale și arhitectonice descoperite la Ulpia Traiana	563
<i>Quelques pièces sculpturales et architectoniques découvertes à Ulpia Traiana</i>	
SORIN COCIŞ — ADELA PAKI, Bibliografia Daciei romane (II) [Bibliographie de la Dacie romaine (II)]	567

DORIN ALICU — SORIN COCIŞ, Ulpia Traiana Sarmizegetusa. Bibliografie selectivă	589
[<i>Ulpia Traiana Sarmizegetusa. Bibliographie sélective</i>]	
MIHAI BĂDĂU-WITTENBERGER, Considerații privind stam-pilele Legiunii XIII Gemina de la Ulpia Traiana Sarmizegetusa	615
[<i>Considerations sur les éguliers matériaux de la Leg. XIII Gemina à Ulpia Traiana Sarmizegetusa</i> . . . . .]	
GHEORGHE BALTAG, O fibulă de formă necunoscută descoperită la Sighișoara — Dealul Viilor (sec. IV—V e.n.)	619
[<i>Une fibule d'une forme inconnue découverte à Sighișoara — Dealul Viilor (IVe—Ve s.)</i> . . . . .]	
FRANCISC PAP, Circulația monetară în Transilvania în perioada 1526—1571	623
[<i>La circulation monétaire en Transylvanie entre 1526—1571</i> . . . . .]	
IUANA POPA, Ornamentul în arta monetară a Principatului Transilvaniei (sec. XVI—XVII)	629
[<i>L'ornement dans l'art monétaire de la Principauté de Transylvanie (16e—17e siècles)</i> . . . . .]	
GHEORGHE SEBESTYÉN, Originea unui plan eronat al cetății Lipova	630
[<i>L'origine d'un plan erroné du château-fort de Lipova</i> . . . . .]	
ANTON E. DÖRNER, Statutul de breaslă al căruțarilor și fierariilor din Orăștie	639
[<i>Les statuts de la corporation des charrois et des forgerons d'Orăștie</i> . . . . .]	
DEZIDERIU GARDA, Evoluția relațiilor agrare în valea superioară a Mureșului	657
[<i>L'évolution des relations agraires dans la vallée supérieure de Mureş</i> . . . . .]	
PAUL PĂLTĂNEA, Contribuții la Bibliografia românească veche. Două tipărituri sibiene	668
[<i>Contributions à l'ancienne bibliographie roumaine. Deux ouvrages imprimés à Sibiu</i> . . . . .]	
TITUS FURDUI, Contribuții la circulația Cazaniei lui Varlaam în ținuturile maramureșene	677
[<i>Zwei Exemplare der Cazania von Varlaam, die sich auf dem Gebiet der Maramureş in Umlauf befanden</i> . . . . .]	
IOANA BOTEZAN, Patru scrisori adresate de Partenie Cosma lui George Barițiu în vara anului 1861	687
[<i>Quatre lettres de Partenie Cosma adressées à George Barițiu, à l'été de l'an 1861</i> . . . . .]	

EUGENIA GLODARIU , Mărturii privind poziția tinerimii române universitare din Austro-Ungaria față de dualism	695
<i>Zeugnisse über die Haltung der rumänischen Universitätsjugend Österreich-Ungarns dem Dualismus gegenüber . . . . .</i>	700
IOAN BOLOVAN , Asociația națională arădană pentru cultura poporului român, factor de solidarizare și unitate națională (1863—1918)	701
<i>L'Association nationale d'Arad pour la culture du peuple roumain, facteur de solidarité et d'unité nationale (1863—1918) . . . . .</i>	710
GELU NEAMȚU , Procesul politic de presă din 3 septembrie 1879 intentat lui George Baritiu pentru publicarea unui document istoric în revista „Transilvania”	711
<i>Der politische Presseprozess vom 3. September 1879, der man gegen George Baritiu wegen der Veröffentlichung eines historischen Dokuments in der Zeitschrift Transilvania einleitete . . . . .</i>	724
LIVIU GROZA , Scrisori de adeziune adresate generalului Traian Doda din cîteva comune transilvănenе (1887—1890)	727
<i>Lettres d'adhésion de quelques villages transylvains adressées au général Traian Doda (1887—1890) . . . . .</i>	730
GHEORGHE ȘORA , Concepția lui Vasile Goldiș referitoare la programul național și la tactica activistă (I)	731
<i>Die Auffassung Vasile Goldiș' im Zusammenhang mit dem nationalen Programm und die aktive Taktik (I) . . . . .</i>	737
STELIAN MÂNDRUȚ , Polemica dintre Iosif Sterca Șuluțiu și Ioan Lupaș în legătură cu monografia despre mitropolitul Andrei Șaguna (1908—1911)	739
<i>The controversy between Iosif Sterca Șuluțiu and Ioan Lupaș concerning the monography about Andrei Șaguna (1908—1911) . . . . .</i>	747
IOAN OPRIȘ , Legăturile dintre doi istorici transilvăneni: Constantin Moisil și Iulian Marțian	749
<i>Correspondence between two historians from Transylvania: Constantin Moisil and Iulian Marțian . . . . .</i>	753
CONSTANTIN I. STAN , Contribuții privind activitatea lui Onisifor Ghibu pentru realizarea desăvîrșirii unității naționale (1916—1918)	755
<i>Contributions concernant l'activité de Onisifor Ghibu pour l'accomplissement de l'unité nationale (1916—1918) . . . . .</i>	765
VIOREL TOȘA , Alexandru Lupeanu-Melin (1887—1937). Încercare de schiță monografică	767
<i>Alexandru Lupeanu-Melin (1887—1937). Attempt of a monographic essay . . . . .</i>	788
DAN MÂRZA , Din viața și activitatea lui Victor Motogna	789
<i>Contributions à la vie et l'activité de Victor Motogna . . . . .</i>	793

CORNELIA MĂLUTĂN, Unele aspecte privind începiturile mi-		
cării muncitorești la Dej	795	
<i>Certains aspects des débuts du mouvement ouvrier à Dej . . . . .</i>	804	
SILVIA PINTEA, Ecoul primei stagioni a Teatrului Național din		
Cluj (1919—1920) în presa locală	807	
<i>Les échos de la première stagion du Théâtre National de Cluj (1919—1920) dans la presse locale . . . . .</i>	815	
NICOLAE STEIU, Preocuparea Despărțământului Astra pentru		
rîdicarea unei statui a lui Avram Iancu la Huedin	817	
<i>Les actions de la Filiale de l'Astra pour une statue d'Avram Iancu à Huedin . . . . .</i>	820	
VASILE T. CIUBĂNCAN, Date noi privind sistemul cooperației		
din România („Federala” din Aiud) după Dictatul de la		
Viena	821	
<i>Nouvelles données concernant le système des coopératives en Roumanie après le Dictat de Vienne (la Société „Federala” d'Aiud) . . . . .</i>	833	
 MUZEEOLOGIE. RESTAURARE — CONSERVARE.		
OCROTIREA PATRIMONIULUI MUZEAL		
GHEORGHE MÂNDRESCU, Muzeul „vîu”	837	
<i>Le „musée vivant” . . . . .</i>	843	
EMIL LAZĂR, Bobîlna — reflectare în conștiință și în manifestări		
comemorative	845	
<i>Bobîlna — réflexion dans les consciences et dans les manifestations commémoratives . . . . .</i>	852	
GHEORGHE IANCU — NICOLAE SABĂU, Arta bizantină în		
corespondență lui Octavian Smigelschi cu Valeriu Bra-		
nîște	855	
<i>Die byzantinische Kunst in Octavian Smigelschis Briefwechsel mit Valeriu Branîște . . . . .</i>	862	
ION MAC, Geografie și arheologie. Analogii și convergențe	867	
<i>Geographie et archéologie. Analogies et convergences . . . . .</i>	871	
DOINA ILEANA BOROS, Investigația chimică în conservarea		
monumentelor din piatră	873	
<i>Chemical investigations in stone monuments preservation . . . . .</i>	906	
 ARHEOMETRIE		
MILITON FRENTIU — GHEORGHE LAZAROVICI, Metode		
de clasificare automată în arheologie	909	
<i>[Méthodes de classification automathique dans l'archéologie]</i>		

NICOLAE DRAGOMIR — GHEORGHE LAZAROVICI — ION TÎRNOVAN, Măsurarea rezistivității în tumulul de la Tureni	919
[<i>Le mesurage de la résistivité dans le tumulus de Tureni</i>]	
GHEORGHE LAZAROVICI — TIBERIU PICIU, Analize pedologice preliminare în așezări neolitice din Transilvania și Banat	925
Preliminary pedological analyses at archaeological stations in the provinces of Transylvania and Banat	935
ZOIA KALMAR-MAXIM — EUGEN STOICOVICI, Trăsăturile „industriei” litice de la Iclod	937
Les traits caractéristiques de „l'industrie” lithique à Iclod	945

MISCELLANEA

SĂPĂTURI DE SALVARE ÎN JUDEȚUL CLUJ	
GHEORGHE LAZAROVICI — ZOIA KALMAR-MAXIM, Săpături arheologice de salvare și cercetări etnoarheologice în Munții Petrindului în anul 1986	949
Fouilles archéologiques de sauvetage et recherches ethnoarchéologiques dans les Monts de Petrind en 1986	969
GHEORGHE LAZAROVICI — ZOIA KALMAR-MAXIM, Necropolele tumulare din Munții Petrindului și Dealul Feleacului	997
Les nécropoles tumulaires des Monts de Petrind et de la colline de Feleac	1009
GHEORGHE LAZAROVICI, Săpături arheologice de salvare de la Cluj — Piața Baba Novac (1986)	1011
Die archäologischen Rettungsgrabungen von Cluj — Piața Baba Novac (1986)	1017
ZOIA KALMAR-MAXIM, Săpături arheologice de salvare de la Cluj — Stăvilar	1019
Die archäologische Rettungsgrabungen von Cluj — Stăvilar	1023
ZOIA KALMAR-MAXIM, Cercetări de suprafață și săpături arheologice de salvare în Valea Caldă, municipiul Cluj-Napoca (1985—1986)	1039
Oberflächenforschungen und archäologische Rettungsgrabungen im Tal Valea Caldă, Municipium Cluj-Napoca (1985—1986)	1042
ZOIA KALMAR-MAXIM, Săpături arheologice de salvare de la Plăiești și Stejeriș	1047
Die archäologischen Rettungsgrabungen von Plăiești und Stejeriș	1052
ȘTEFAN MATEI — RADU ARDEVAN, Sondajul de salvare de la Cluj — „Piața Muzeului”	1065
Le sondage de sauvetage de Cluj — „Place du Musée”	1068

CONTRIBUȚII STUDENȚEȘTI

<u>AUREL RUSTOIU</u> , Colanele de argint daco-getice	1079
<i>Dako-getische Halsringe aus Silber</i>	1088
<u>GELU FLOREA</u> , Ceramica dacică pictată cu motive vegetale și zoomorfe din Muzeul de istorie al Transilvaniei	1095
<i>La poterie dace peinte aux motifs végétaux et zoomorphes du Musée d'Histoire de la Transylvanie</i>	1110
<u>LIGIA BOLDEA</u> , Cîteva opinii privitoare la originea și evoluția nobilimii române din Banat (sec. XIV—XV)	1119
<i>Quelques opinions concernant l'origine et l'évolution de la noblesse roumaine de Banat (14e—15e siècles)</i>	1125
<u>SORIN MITU</u> , Italia la 1850, în conștiința publică a societății românești din Transilvania	1127
<i>1850 Italy in the public conscience of the Romanian society in Transylvania</i>	1138
<u>SIMONA STIGER</u> , Ideologia mișcării feminine românești din Transilvania între educație și emancipare	1141
<i>From Education to Emancipation. The Ideology of the Women Movement from Transylvania</i>	1153
<i>IN MEMORIAM STEPHANI BEZDECHI (1888—1988)</i>	
<u>RADU ARDEVAN</u> , Viața și activitatea lui Ștefan Bezdechi	1155
<i>La vie et l'activité de Ștefan Bezdechi</i>	1163
<u>ALEXANDRU NEAMȚU</u> , Contribuția profesorului Ștefan Bezdechi la publicarea culecției „Documente privind istoria României”	1165
<i>La contribution du professeur Stefan Bezdechi à la publication de la collection de documents sur l'histoire de la Roumanie</i>	1169

RECENZII ȘI CRONICĂ

<u>N. K. Sandars</u> , <i>Prehistoric Art in Europe</i> (Gheorghe Lazarovici)	1173
<i>Matronen und verwandte Gottheiten</i> . Köln, 1987 (Nicolae Gudea)	1176
<u>Karl Strobel</u> , <i>Untersuchungen zu den Dakerkriegen Trajans. Studien zur Geschichte des mittleren und unteren Donau in der Hohen Kaiserzeit</i> . Bonn, 1984 (Nicolae Gudea) . . .	1177
<u>Sándor Soproni</u> , <i>Die letzte Jahrzehnte des Pannonischen Limes</i> , München, 1985 (Nicolae Gudea)	1178
<u>Vasile Moga</u> , <i>De la Apulum la Alba Iulia. Fortificațiile orașului</i> . Editura Sport-Turism, București, 1987 (Constantin Pop)	1187
<u>Pál Lipták</u> , <i>Avars and Ancient Hungarians</i> . Budapest, Akadémiai Kiadó, 1983 (Radu Ardevan)	1188

Keith Hitchins, <i>Conștiință națională și acțiune politică la români din Transilvania (1700–1868)</i> . Cluj-Napoca, Editura Dacia, 1987 (Stelian Mândruț)	1192
<i>Pagini dintr-o arhivă inedită</i> . Ediție îngrijită, studiu introductiv, note de Antonie Plăinădeală. Documente literare. București, Editura Minerva, 1984 (Stelian Mândruț)	1194
Olimpia Pavel, <i>Rolul presei progresiste în lupta românilor bănăteni pentru înfăptuirea idealului național la sfîrșitul secolului al XIX-lea și începutul secolului XX</i> . Timișoara, 1986 (Stelian Mândruț)	1195
Valeriu Braniște, <i>Corespondență. 1895–1901</i> . Vol. II. Cluj-Napoca, Editura Dacia, 1986 (Stelian Mândruț)	1196
Liviu Maior, <i>Mișcarea națională românească din Transilvania. 1900–1914</i> . Cluj-Napoca, Editura Dacia, 1986 (Stelian Mândruț)	1197
General Traian Moșoiu, <i>Memorial de război (august–octombrie 1916)</i> . Cluj-Napoca, Editura Dacia, 1987 (Stelian Mândruț)	1199
Nicolae Iorga, <i>Corespondență</i> . Vol. II. Documente literare. București, Editura Minerva, 1986 (Stelian Mândruț)	1200
<i>Anuarul Institutului de istorie și arheologie „A. D. Xenopol”</i> , Iași, XXIV/1, 2, 1987 (Stelian Mândruț)	1201
<i>Biblioteca și învățămîntul</i> . Vol. VIII. Cluj-Napoca, Biblioteca Centrală Universitară Cluj-Napoca, 1984 (Stelian Mândruț)	1202
LIVIU PETCULESCU , <i>Congresul limes-ului de la Aalen. Stadiul cercetării frontierelor romane de la Dunărea de Mijloc și de Jos și al echipamentului militar roman</i>	1204
RADU ARDEVAN , <i>Al IX-lea Congres internațional de epigrafie greacă și latină (Sofia, 1987)</i>	1212
CRONICĂ	1216
PRESCURTĂRI BIBLIOGRAFICE -- ABRÉVIATIONS BIBLIOGRAPHIQUES	1219